

Sygn. akt II Ca 962/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 września 2015 roku

Sąd Okręgowy w Szczecinie II Wydział Cywilny Odwoławczy

Przewodniczący: SSO Sławomir Krajewski

po rozpoznaniu w dniu 18 września 2015 roku w Szczecinie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K.

przeciwko A. S.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda od wyroku Sądu Rejonowego Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie z dnia 18 maja 2015 roku, sygn. akt III C 21/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

a. w punkcie 2. zasądza od pozwanego A. S. na rzecz powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 408,42 zł (czteryście osiem złotych i czterdzieści dwa grosze) z ustawowymi odsetkami od dnia 21 października 2014 roku i w pozostałej części oddala powództwo,

b. w punkcie 3. znosi wzajemnie pomiędzy stronami koszty procesu,

II. w pozostałej części oddala apelację,

III. zasądza od powoda (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością

w K. na rzecz pozwanego A. S. kwotę 209 (dwieście dziewięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania apelacyjnego.

Sygn. akt II Ca 962/15

UZASADNIENIE

Powód (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w K. wniósł o zasądzenie od pozwanego A. S. na swoją rzecz kwoty 5065,15 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia wniesienia pozwu, a nadto wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu.

Nakazem zapłaty wydanym w elektronicznym postępowaniu upominawczym w dniu 30 października 2014 roku zasądzone od pozwanego dochodzoną należność wraz z odsetkami i kosztami procesu.

Pozwany A. S. w sprzeciwie od nakazu zapłaty wniósł o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie na jego rzecz kosztów postępowania.

Wyrokiem z dnia 18 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Szczecin - Prawobrzeże i Zachód w Szczecinie, sygn. akt III C 21/15 upr.:

1. zasądził od pozwanego A. S. na rzecz powoda (...) Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w K. kwotę 2000 zł wraz z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego Narodowego Banku Polskiego od dnia 19 października 2014 roku,
2. w pozostałym zakresie powództwo oddalił,
3. zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 239,04 zł tytułem kosztów procesu.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł powód i zaskarżając wyrok w części oddalającej powództwo ponad kwotę 2000 zł, wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku, poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego dalszej kwoty w wysokości 3065,15 zł, ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania. Nadto strona powodowa wniosła o zasądzenie od pozwanego na swoją rzecz kosztów procesu, w tym także kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych za postępowanie odwoławcze.

Skarżący zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie:

- art. 385¹ § 1 k.c., poprzez przyjęcie, iż postanowienia umowne wynikające z treści umowy pożyczki oraz z załącznika nr 5 do umowy pożyczki nr (...) zawartej pomiędzy powódką a pozwanym dotyczące opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzieleniem pożyczki pozwanemu, opłaty - prowizji od udzielonej pożyczki, działań windykacyjnych powódki oraz monitoringu zadłużenia są niewiążące dla pozwanego, podczas gdy strony uzgodniły warunki umowy pożyczki w sposób czytelny i precyzyjny, gdzie pozwany wyraził dobrowolnie zgodę na obciążenie go kosztami wynikającymi z zawarcia umowy pożyczki oraz obsługi zadłużenia,

- art. 359 k.c. poprzez błędne przyjęcie, iż powód wobec pozwanego posłużył się wzorcem umownym, wobec czego przedmiotowa umowa pożyczki w zakresie ponoszenia kosztów przez pozwanego związanych z prowizją za udzielenie pożyczki oraz opłatą z tytułu zwiększonego ryzyka związane z udzieleniem pożyczki, a także załącznik nr 5 tj. regulamin monitoringu i windykacji zadłużenia jest niewiążąca dla pozwanego,

- art. 481 § 1 i § 2 zd. drugie k.c. poprzez jego niezastosowanie i uznanie należnych powodowi odsetek za opóźnienie w spłacie kwoty pożyczki wynikającej z zawartej umowy.

Nadto na zasadzie art. 381 k.p.c. apelujący wniósł o przeprowadzenie dowodu z historii windykacji pożyczki o id: (...) na okoliczność podejmowania przez powoda przedśądowych czynności windykacyjnych oraz zasadności naliczania opłat za wyżej wskazane czynności.

W odpowiedzi na apelację pozwany wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wg norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się częściowo zasadna.

Sąd Rejonowy bezzasadnie uznał postanowienia umowy z dnia 23 czerwca 2014 roku w zakresie ustalenia kwoty prowizji na kwotę 1454,54 zł (§ 3), ustalenia opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka z tytułu udzielenia pożyczki w wysokości 1090,91 zł (§ 4) i opłaty za czynności windykacyjne w kwocie 290 zł za niedozwolone klauzule umowne w rozumieniu art. 385¹ k.c.

Przepis ten w § 1 głosi, że postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny.

Uzasadnienie zaskarżonego wyroku jest w tym przedmiocie, podobnie jak i w pozostałych kwestiach nader lakoniczne.

Przyjmując nawet, że kwestionowane postanowienia nie były z pozwanym indywidualnie uzgodnione, nie sposób tylko na podstawie oceny stosunku w jakim te dodatkowe opłaty mają się do kwoty pożyczki uznać, że kształtują one prawa i obowiązku pozwanego w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy.

Należy mieć bowiem na uwadze, że firmy pożyczkowe, jak powodowa, w odróżnieniu od banków, ponoszą dużo większe ryzyko swej działalności, w zakresie braku obsługi zobowiązań przez swych klientów. Co więcej oferują one swe produkty klientom, którzy zazwyczaj nie posiadają odpowiedniej zdolności kredytowej, wymaganej przez banki. Okoliczności te, w szczególności w zestawieniu z ustawowym limitowaniem wysokości odsetek maksymalnych, unormowanym w art. 359 § 2¹ k.c., muszą być brane pod uwagę przy ocenie abuzywności stosowanych przez nie postanowień umownych.

W tym stanie rzeczy nie sposób było uznać przedmiotowych postanowień umownych za niedozwolone klauzule, w powyższym rozumieniu.

Niemożliwość uznania tych postanowień umownych za klauzule abuzywne, nie wyklucza jednakowoż możliwości ich oceny w punktu widzenia zgodności z zasadami współżycia społecznego w rozumieniu art. 58 § 2 k.c.

Sąd Okręgowy stoi na stanowisku, że owa niezgodność z zasadami współżycia społecznego, w szczególności z zasadą elementarnej uczciwości kontraktowej, jaka winna cechować profesjonalistę dokonującego czynności prawnej z konsumentem, skutkująca częściową nieważnością umowy pożyczki dotyczy: prowizji na 1454,54 zł (§ 3 umowy pożyczki) oraz opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka związanego z udzielaniem pożyczki w wysokości 1090,91 zł (§ 4 umowy pożyczki) w zakresie, w jakim łącznie przekraczają one poziom 20 % kwoty udzielonej pozwanemu pożyczki, w rozumieniu przekazanych do jego dyspozycji środków – 2000 zł.

Jakkolwiek obecnie obowiązująca ustawa z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, w przeciwieństwie do poprzedniej nie zawiera górnego limitu prowizji i innych opłat dodatkowych, jakimi może zostać obciążony pożyczkobiorca (uprzednio było to 5 %), to jednak nie oznacza to, że opłaty te mogą być dowolnie kształtowane.

W okolicznościach sprawy powód nie przedstawił żadnych danych na temat szczegółowych zasad swej działalności, stopnia jej ryzyka, sposobu doboru klientów i wreszcie poziomu nieściągalnych należności, pozwalających na ocenę w powyższym kontekście określonych umową prowizji i opłaty dodatkowej, które łącznie stanowią 127 % udzielonej pozwanemu pożyczki w powyższym rozumieniu. Nie została przedstawiona także żadna kalkulacja dotycząca sposobu obliczania opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka udzielenia pożyczki.

Nie można wreszcie wykluczyć, że bardzo wysoka prowizja i opłata za zwiększone ryzyko w udzielaniu pożyczki, w przypadku przedmiotowej umowy pełnią podobną funkcję oraz przynajmniej w pewnym zakresie mają służyć obejściu przepisów o odsetkach maksymalnych, co jest nie tylko sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, ale także służy obejściu prawa w rozumieniu i ze skutkiem normowanymi w art. 58 § 1 k.c.

Mając wszystko powyższe na uwadze Sąd Okręgowy uznał, że charakteru sprzecznego z zasadami współżycia społecznego nie mają obie te opłaty w zakresie, w jakim łącznie nie przekraczają 20 % kwoty udzielonej pożyczki, to jest 400 zł. Umowa w zakresie takiej kwoty nie będzie sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, a tym samym nieważna (art. 58 § 2 k.c.).

Co istotne w okolicznościach sprawy brak jest podstaw do uznania, że bez tych częściowo nieważnych postanowień umownych umowa pożyczki z dnia 23 czerwca 2014 roku w ogóle nie zostałaby zawarta, a tym samym do stwierdzenia, że umowa ta jest nieważna w całości (art. 58 § 3 k.c.).

Reasumując tą część rozważań Sąd Okręgowy przyjął, że zaistniały podstawy do uwzględnienia powództwa także co do kwoty 400 zł, spośród żądanych przez powoda łącznie 2545,45 zł, tytułem prowizji i opłaty z tytułu zwiększonego ryzyka z tytułu udzielenia pożyczki.

W następnej kolejności rozważenia wymagała zasadność powództwa co do żądania odsetek umownych, przewidzianych przez strony umową z dnia 23 czerwca 2014 roku.

Sąd Rejonowy w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku nie zawarł żadnych rozważań w zakresie zasadności objętego powództwem żądania zasądzenia skapitalizowanych odsetek, unormowanych umową stron.

Przypomnienia wymaga, że powód dochodził w niniejszej sprawie w zakresie owych odsetek umownych kwot:

- 228,21 zł – jako skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości odsetek maksymalnych, jakie winny być zapłacone do chwili rozwiązania umowy pożyczki - w drodze wypowiedzenia - na dzień 18 października 2014 roku. Powód powołał się tutaj na postanowienie zawarte w § 8 ust. 2 umowy pożyczki, który stanowi, że od niespłaconego zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej czterokrotność stopy procentowej kredytu lombardowego NBP.

- 1,49 zł jako skapitalizowanych odsetek umownych w wysokości maksymalnych liczonych od dnia następnego po rozwiązaniu umowy, określonego przez powoda jako 19 października 2014 roku - do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu. Także i w tym przypadku, jako podstawa naliczania tych odsetek określony został § 8 ust. 2 umowy.

Mając, zatem na uwadze, że oprócz tych dwóch kwot skapitalizowanych odsetek, powód domagał się jedynie zapłaty kwoty 4545,45 zł, określonej w umowie pożyczki jako kapitał oraz kwoty 290 zł, tytułem kosztów windykacji, stwierdzić było trzeba, że żądaniem pozwu nie były objęte żadne odsetki zwykłe, przewidziane w harmonogramie spłat w każdej z rat, jako wynagrodzenie za zgodne z umową korzystanie z kapitału, w tym odsetki zawarte w ratach wymagalnych do dnia rozwiązania umowy pożyczki, mających charakter rat kapitałowo - odsetkowych.

W tym miejscu zauważyć należy, że w zaskarżonym wyroku Sąd zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 2000 zł z odsetkami umownymi w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP od dnia 19 października 2014 roku.

Tymczasem w pozwie powód domagał się zasądzenia na swoją rzecz kwoty 5065,15 zł, w tym kwoty 2000 zł kapitału pożyczki, z odsetkami nie umownymi lecz ustawowymi i to od dnia wniesienia pozwu, co w rozpoznawanej sprawie nastąpiło w dniu 21 października 2014 roku.

W efekcie co do takich zasądzonych odsetek w wysokości czterokrotności kredytu lombardowego NBP od dnia 21 października 2014 roku Sąd Rejonowy orzekł ponad żądanie pozwu.

Wyrok w tym zakresie nie został jednak zaskarżony przez żadną ze stron, jest prawomocny i nie podlega kontroli instancyjnej. Tak czy inaczej, ze względu na unormowanie art. 384 k.p.c. rozstrzygnięcie takie nie mogłoby być zmienione na niekorzyść powoda, jako apelującego.

Rozstrzygając o zasadności zgłoszonego żądania zasądzenia odsetek, tak zwanych karnych w ww. kwocie 228,21 zł należało przede wszystkim wziąć pod uwagę unormowanie art. 482 § 1 i 2 k.c.

Zgodnie z jego § 1 od zaległych odsetek można żądać odsetek za opóźnienie dopiero od chwili wytoczenia o nie powództwa, chyba że po powstaniu zaległości strony zgodziły się na doliczenie zaległych odsetek do dłuższej sumy. Wedle § 2 przepis paragrafu poprzedzającego nie dotyczy pożyczek długoterminowych udzielanych przez instytucje kredytowe.

Sąd Okręgowy podziela ugruntowane stanowisko orzecznictwa, iż pojęcie "zaległe odsetki", w rozumieniu art. 482 § 1 k.c., obejmuje zarówno odsetki kapitałowe, jak i odsetki za opóźnienie (por: wyrok Sądu Najwyższego z dnia 1 października 1998 r., I CKN 782/97).

W rozpoznawanej sprawie nie ma podstaw do przyjęcia, że po powstaniu zaległości z tytułu odsetek umownych (kapitałowych) strony, w szczególności pozwany, zgodziły się na doliczenie tych zaległych odsetek do dłużnej sumy.

Nie sposób także przyjąć, aby umowa z dnia 23 czerwca 2014 roku mogła być kwalifikowana jako umowa o udzielenie pożyczki długoterminowej, w rozumieniu art. 482 § 2 k.c. Kodeks cywilny, ustawa o kredycie konsumenckim i wreszcie ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 roku, nie zawierają definicji pożyczki długoterminowej. Stąd przyjmując okres spłaty pożyczki określony w umowie z dnia 23 czerwca 2014 roku, na 18 miesięcy, Sąd Okręgowy uznał, że nie posiada ona cech długoterminowej.

Nawet jednak, gdyby przyjąć pogląd przeciwny, to i tak w sprawie nie zaistniały podstawy do zasądzenia odsetek o zaległych odsetek kapitałowych za okres sprzed dnia wniesienia pozwu.

Unormowanie art. 482 § 2 k.c. w przypadku pożyczek długoterminowych nie oznacza możliwości automatycznego doliczania odsetek do zaległych już odsetek, a jedynie pozwala na zawarcie w umowie pożyczki postanowienia takiej treści. W tej materii przekonywająco wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 11 października 2002 roku (I CKN 516/01).

Analiza treści umowy z dnia 23 czerwca 2014 roku nie pozwala na uznanie, że strony przewidziały w niej możliwość naliczania odsetek od zaległych odsetek kapitałowych już od dnia następnego po dniu wymagalności danej raty kapitałowo – odsetkowej. Postanowienia takiego nie zawiera w sposób dostatecznie jasny § 8 ust. 1 i 2 umowy. Aby można było uznać, że pożyczkodawca wyraził tu zgodę na naliczanie w taki sposób odsetek, niezbędnym byłoby wyraźne stwierdzenie, że należność przeterminowana obejmuje niespłaconą pożyczkę nie tylko w zakresie jej kapitału, ale także zapadłych już w danej chwili odsetek umownych – zwykłych (kapitałowych).

Podsumowując odsetki od należności przeterminowanych mogły być przez powoda, za okres przypadający przed wniesieniem pozwu, czyli także w zakresie aktualnie analizowanego żądania zasądzenia kwoty 228,21 zł, naliczane jedynie od zaległego kapitału, a nie całości kwot na jakie opiewały raty kapitałowo - odsetkowe.

W następnej kolejności należało zwrócić uwagę, iż Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 11 września 2014 roku (III CZP 53/14), zasygnalizował problem czy wobec wypowiedzenia umowy pożyczki i ustania umownego stosunku prawnego łączącego strony, pożyczkodawcy należą się w okresie już po wygaśnięciu w tej drodze umowy odsetki w umówionej przez strony wysokości.

W rozpoznawanej sprawie powód domagał się takich odsetek, w skapitalizowanej kwocie 1,49 zł, za okres od dnia 19 października 2014 roku (dnia następnego po upływie okresu wypowiedzenia umowy pożyczki) do dnia poprzedzającego wniesienie pozwu.

Jak już wskazano powyżej w pozwie powołano się w zakresie tego żądania na postanowienie zawarte w § 8 ust. 2 umowy pożyczki, który stanowi, że od niespłaconego zadłużenia przeterminowanego pożyczkodawca nalicza odsetki według zmiennej stopy procentowej, stanowiącej czterokrotność stopy procentowej kredytu lombardowego NBP.

W § 19 umowy powód zastrzegł sobie prawo, do wypowiedzenia umowy z 30 - dniowym okresem wypowiedzenia m.in. w przypadku braku spłaty przez pozwanego dwóch rat pożyczki. W okolicznościach sprawy, wobec bezspornego braku zapłaty przez pozwanego dwóch pierwszych rat pożyczki, powód z uprawnienia tego skorzystał, kierując do pozwanego pismo z dnia 6 września 2014 roku, zawierające wypowiedzenie umowy pożyczki. Pismo to zostało doręczone pozwanemu w dniu 18 września 2014 roku, skutkując wygaśnięciem umowy, z dniem 18 października 2014 roku.

W świetle powyższego zważyć należało, że przepisy Kodeksu cywilnego nie definiują pojęcia „wypowiedzenie umowy”, jak również nie regulują kompleksowo kwestii wypowiedzenia. Ustawodawca w dyspozycji przepisu art. 365¹ k.c. przewidział jedynie, iż zobowiązanie bezterminowe o charakterze ciągłym wygasa po wypowiedzeniu przez dłużnika lub wierzyciela z zachowaniem terminów umownych, ustawowych lub zwyczajowych, a w razie braku takich terminów

niezwłocznie po wypowiedzeniu. W doktrynie prawa przyjmuje się, iż każde wypowiedzenie umowy, czy to dotyczące zobowiązania bezterminowego o charakterze ciągłym czy to innego zobowiązania, polega na złożeniu oświadczenia woli (jednostronna czynność prawna), w którego treści określono skutek w postaci zakończenia oznaczonego trwałego stosunku obligacyjnego. Możliwość wypowiedzenia umowy może wynikać zarówno z przepisów ustawy jak i z zawartych w umowie postanowień. Skutkiem wypowiedzenia umowy jest wygaśnięcie zobowiązania, a zatem zakończenie istnienia zobowiązania. Skutek, w postaci wygaśnięcia zobowiązania, wynika przy tym wprost z treści przytoczonego wyżej art. 365¹ k.c. Co istotne, cechą odróżniającą wypowiedzenie umowy od odstąpienia od niej, jest skutek jaki wywołuje ta czynność, albowiem stosownie do art. 494 k.c. strona, która odstępuje od umowy wzajemnej, obowiązana jest zwrócić drugiej stronie wszystko, co otrzymała od niej na mocy umowy; może żądać nie tylko zwrotu tego, co świadczyła, lecz również naprawienia szkody wynikłej z niewykonania zobowiązania. Skutek odstąpienia od umowy następuje zatem *ex tunc*, tj. z mocą wsteczną, a umowę traktuje się jak niezawartą. Tymczasem skutek prawny wypowiedzenia umowy następuje *ex nunc*, tj. z momentu upływu okresu wypowiedzenia, jeżeli strony w umowie taki okres wypowiedzenia określiły (tak m.in. Tadeusz Wiśniewski, Komentarz do Kodeksu Cywilnego, Księga trzecia, Zobowiązania, tom 1, Warszawa, 2009 r., s. 105-106 oraz Adam Olejniczak, Komentarz do art. 365¹ k.c. Kodeksu cywilnego, Lex el.).

Dalej koniecznym było w kontekście okoliczności przedmiotowej sprawy rozważenie, czy wobec wypowiedzenia umowy pożyczki, skutkującego jak już wyżej wskazano wygaśnięciem zobowiązania umownego, powód nadal zachował prawo do domagania się odsetek za zwłokę (od należności przeterminowanych) w wysokości uregulowanej w umowie.

Sąd Okręgowy podziela tu jedno ze stanowisk judykatury, gdzie przyjmuje się, że wraz z wypowiedzeniem umowy pożyczki i postawieniem całej kwoty pożyczki w stan natychmiastowej wymagalności, umowa po upływie okresu wypowiedzenia nie wiąże już stron i nie może stanowić podstawy roszczeń powstałych po dacie jej skutecznego rozwiązania. Jest tak dlatego że wypowiedzenie umowy pożyczki skutkuje zaprzestaniem istnienia stosunku zobowiązaniowego i po dacie wypowiedzenia umowy, wobec jej nieobowiązania w dalszym ciągu, nie przysługują na przyszłość odsetki wynikające z umowy, lecz jedynie odsetki ustawowe z uwagi na opóźnienie w spełnieniu wymagalnego świadczenia (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 26 marca 2014 r., I ACa 74/14).

Podkreślenia wymaga, że strony mogą w ramach swobody umów (art. 353¹ k.c.) przy zawieraniu umowy określić skutki jej ewentualnego, przyszłego wypowiedzenia, oznaczając np. sposób zwrotu świadczeń, bądź też inne, dodatkowe obowiązki stron, aktualizujące się w razie wypowiedzenia umowy. W szczególności strony mogą przewidzieć skutek wypowiedzenia umowy oznaczając, iż wierzytelność o zwrot wypłaconej kwoty staje się natychmiast wymagalna, a od zadłużenia naliczane są nadal odsetki umowne.

W okolicznościach sprawy umowa z dnia 23 czerwca 2014 roku postanowienia o takiej treści jednakowoż nie zawiera, to jest strony nie postanowiły, że określone umową odsetki od zadłużenia przeterminowanego będą mogły być przez powoda naliczane także po rozwiązaniu umowy, wskutek dokonanego przezeń wypowiedzenia.

Reasumując Sąd Okręgowy uznał, że brak jest w sprawie podstaw do domagania się przez powoda odsetek umownych za okres pod wygaśnięciem umowy, w drodze jej wypowiedzenia. W efekcie brak było podstaw do zasądzenia jakichkolwiek odsetek umownych za okres od dnia 19 października 2014 roku do dnia 20 października 2014 tak w zakresie uwzględnionego przez Sąd pierwszej instancji powództwa o zapłatę kwoty 2000 zł, jak i w zakresie dodatkowo uwzględnionego przez Sąd Okręgowy powództwa o zapłatę kapitału pożyczki w kwocie 400 zł.

Po tej dacie możliwym jest natomiast dochodzenie odsetek za opóźnienie w wysokości ustawowej, na podstawie art. 481 § 1 i 1 k.c. Powód domagał się właśnie takich odsetek, za okres od dnia wniesienia pozwu, to jest od dnia 21 października 2014 roku.

Podsumowując tą część rozważań w zakresie żądania zapłaty odsetek od należności przeterminowanych uwzględniono powództwo co do tych odsetek w wysokości czterokrotności stopy kredytu lombardowego NBP od rat wymagalnych do dnia 18 października 2014 roku, od określonej w harmonogramie spłat stanowiącym załącznik do przedmiotowej

umowy pożyczki kapitałowej części danej raty za okres od dnia następnego po dacie płatności raty do dnia 18 października 2014 roku. Odsetki te nie mogły być naliczane od całości kapitałowej części raty, a jedynie od takiej jej części, jaka metodą proporcji odpowiada stosunkowi uwzględnionego w postępowaniu przed Sądem pierwszej i drugiej instancji powództwa w zakresie kapitału - 2400 zł, do całości kapitału określonego w umowie na kwotę 4545,45 zł, to jest 52,80 %.

I tak zasądzeniu na rzecz powoda podlegały kwoty:

- 4,40 zł, tytułem takich odsetek od kwoty 118,85 zł ($225,10 \text{ zł} \times 52,80 \% = 118,85 \text{ zł}$) za okres od 24 lipca 2014 roku do dnia 18 października 2014 roku,

- 2,82 zł, tytułem takich odsetek od kwoty 120,44 zł ($228,11 \text{ zł} \times 52,80 \% = 120,44 \text{ zł}$) za okres od 24 sierpnia 2014 roku do dnia 18 października 2014 roku,

- 1,20 zł, tytułem takich odsetek od kwoty 122,05 zł ($231,15 \text{ zł} \times 52,80 \% = 122,05 \text{ zł}$) za okres od 24 września 2014 roku do dnia 18 października 2014 roku,

łącznie 8,42 zł.

W tym stanie rzeczy dodatkowo zasądzeniu od pozwanego na rzecz powoda podlegała łącznie kwota 408,42 zł.

Od kwoty tej, na podstawie art. 481 § 1 i 2 k.c., zasądzone odsetki ustawowe, zgodnie z żądaniem pozwu, od dnia jego wniesienia, tj. od dnia 21 października 2014 roku.

W pozostałej części powództwo było, wbrew twierdzeniom apelującego, bezzasadne.

Odnosi się to, oprócz analizowanej już kwestii skapitalizowanych odsetek umownych, także do roszczenia o zapłatę dochodzonych przez powoda kosztów windykacji przedsądowej – w kwocie 290 zł.

W postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji powód, z powołaniem się na postanowienie § 16 ust. 1 umowy pożyczki oraz Regulamin monitoringu i windykacji zadłużenia z dnia 23 czerwca 2014 roku wskazał, że na dochodzona z tego tytułu kwotę składają się:

- kwota 40 zł, zryczałtowanych miesięcznych kosztów telefonu do klienta,

- kwota 100 zł, jako koszty dwóch wezwań do zapłaty i

- kwota 150 zł, zryczałtowanych kosztów związanych z czynnościami windykacyjnymi, wizytami u dłużnika.

W zakresie tiret 1 i 3 powód nie przedstawił dowodów na dokonywanie czynności tam wymienionych, to jest na wykonywanie telefonów do dłużnika, a tym bardziej wizyty u niego osób odpowiedzialnych za windykację, co czyniło powództwo w tym zakresie bezzasadnym.

Natomiast co do tiret 2 w okolicznościach sprawy do pozwanego skierowano w istocie dwa wezwania do zapłaty. Powód nie przedstawił jednak żadnych racjonalnych argumentów uzasadniających naliczanie z tytułu każdego z takich sztamkowych pism, zapewne formułowanych w oparciu o wcześniej opracowane wzory i na podstawie danych z systemu informatycznego powoda, wysokiej opłaty – w kwocie 50 zł. Dlatego, także i w tym zakresie Sąd Okręgowy uznał umowę stron i stanowiący załącznik do niej ww. regulamin, za sprzeczne z zasadami współżycia społecznego, w rozumieniu art. 58 § 2 k.c.

Za spóźniony, w rozumieniu art. 381 k.p.c., Sąd Okręgowy uznał dowód przedłożony przez powoda wraz z apelacją, w postaci historii windykacji przedmiotowej pożyczki. W szczególności nie sposób przyjąć, przy uwzględnieniu zwłaszcza, że strona powodowa była w sprawie reprezentowana przez pełnomocnika zawodowego, aby potrzeba powołania tego dowodu miała wynikać tylko z tego faktu, że powództwo zostało zaskarżonym wyrokiem oddalone.

Mając na uwadze wszystko powyższe, na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzeczono jak w punkcie I. sentencji wyroku.

W zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu w postępowaniu przed Sądem pierwszej instancji, które zapadło na podstawie art. 100 zdanie pierwsze k.p.c., Sąd Okręgowy wziął pod uwagę, że powód wygrał proces w 47 % ($2408,42 \text{ zł} : 5065,15 \text{ zł} = 0,47$), to jest w około połowie i poniósł koszty procesu w kwocie 1281 zł. Skoro, więc pozwany poniósł koszty procesu w podobnej wysokości - 1217 zł, to zaistniały podstawy do wzajemnego zniesienia pomiędzy stronami kosztów procesu.

W pozostałej części apelacja – jako bezzasadna, podlegała oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy orzekł w punkcie II. sentencji wyroku - na podstawie art. 385 k.p.c.

Rozstrzygnięcie o kosztach postępowania apelacyjnego zapadło na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. i art. 98 § 1 i 3 k.p.c., w zw., z art. 99 k.p.c. i art. 100 zdanie pierwsze k.p.c.

Powód wygrał postępowanie apelacyjne w 13 % ($408,42 \text{ zł} : 3066 \text{ zł} = 0,13$) i poniósł jego koszty w wysokości 400 zł (należna od apelacji w niniejszym postępowaniu uproszczonym opłata wynosiła 100 zł), pozwany zaś utrzymał się ze swoimi żądaniami w 87 % i poniósł koszty postępowania w wysokości 300 zł. Stąd po stosunkowym rozdeleniu pomiędzy stronami kosztów postępowania, zasądzeniu od powoda na rzecz pozwanego podlegała kwota 209 zł.